

Luksemburgā, 2022. gada 21. jūnijā
(OR. en)

10345/22

SUSTDEV 110
ONU 85
EDUC 251
DEVGEN 124
ENV 622
AG 68

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2022. gada 21. jūnijs
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	9992/22
Temats:	Izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam kā būtiska ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanas instrumenta pārveidojošā loma – Padomes secinājumi (2022. gada 21. jūnijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi "Izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam kā būtiska ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanas instrumenta pārveidojošā loma", kurus Padome apstiprināja 3885. sanāksmē, kas notika 2022. gada 21. jūnijā.

Padomes secinājumi "Izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam kā būtiska ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanas instrumenta pārveidojošā loma"

Eiropas Savienības Padome

1. atkārtoti apstiprina, ka Eiropas Savienība (ES) un tās dalībvalstis joprojām ir cieši apņēmušās īstenot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), kā arī citus nozīmīgus daudzpusējus nolīgumus un instrumentus, tostarp Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, Adisabebas rīcības programmu, Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai un Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, pēc kuriem tās turpina orientēt savas darbības gan iekšēji, gan ārēji. Tie ir Eiropas zaļā kursa un Eiropas Konsensa par attīstību īstenošanas galvenie elementi;
2. atgādina par saviem 2017. gada jūnija secinājumiem "Ilgtspējīga Eiropas nākotne: ES reakcija uz Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam", 2019. gada aprīļa secinājumiem "Virzībā uz arvien ilgtspējīgāku Savienību līdz 2030. gadam", 2019. gada decembra secinājumiem "Ilgtspējīgas Eiropas izveidošana līdz 2030. gadam – līdzšinējais progress un turpmākie pasākumi", 2021. gada jūnija secinājumiem "Visaptveroša pieeja tam, lai tiktu paātrināta ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana – pēc Covid-19 krīzes atjaunot uzlabojot", Eiropadomes 2018. gada oktobra secinājumiem, kā arī stratēģisko satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) un atkārtoti apstiprina tajos izklāstīto apņemšanos;

3. turklāt uzsver prioritāti kopīgi īstenot 4. IAM un to, cik svarīga ir vispārēja, taisnīga un iekļaujoša piekļuve kvalitatīvai izglītībai un mācībām un drošai mācību videi, tostarp ārkārtas un krīzes situācijās, visiem bērniem un jauniešiem, tostarp meitenēm un sievietēm, kā arī nabadzības, pārvietošanas vai slimības dēļ visneaizsargātākajām un marginalizētākajām grupām, jo tā palīdz nodrošināt stingrāku pamatu ilgtspējīgai attīstībai un mazina nevienlīdzību, tostarp dzimumu nelīdztiesību, un digitālo plaisu. Šajā sakarā pauž bažas par pandēmijas radītajiem pārrāvumiem izglītībā un uzsver, cik svarīgi ir veidot noturīgas izglītības sistēmas, kas nodrošina atbilstīgu infrastruktūru un resursus;
4. uzsver – lai ES un tās dalībvalstis varētu sasniegt IAM un īstenot Programmu 2030. gadam, ir būtiski panākt plašāku atbalstu un iesaisti ES iedzīvotāju vidū; tādēļ uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai indivīdiem būtu atbilstīgas kompetences (tostarp zināšanas, prasmes, attieksme un vērtības), kas nepieciešamas, lai spētu pārdomāt savu lomu, izdarīt apzinātu izvēli un – gan individuāli, gan kolektīvi – kļūt par pārmaiņu aktoriem ilgtspējīgas, iekļaujošas un pārtikušas sabiedrības veidošanai;
5. uzskata, ka izglītībai ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam piemīt ievērojams pārveidojošs potenciāls saistībā ar mūsu sabiedrību, labklājību, ekonomiku un patēriņa modeļiem, un tādēļ tā ir neaizstājama, lai panāktu, ka ES un pasaule kļūst ilgtspējīgākas; tādēļ uzsver tās izšķirošo lomu Programmas 2030. gadam īstenošanā kopumā, jo tā ir 4. IAM neatņemama daļa un būtisks visu pārējo IAM īstenošanas veicinātājs, kā arī inovācijas, atveseļošanas, noturības un pārveidojošas rīcības virzītājspēks;
6. pauž pilnīgu apņemšanos īstenot 4.7. mērķi un atzīst, cik svarīgs ir darbs, ko veic *UNESCO* saskaņā ar rīcības satvaru "Izglītība 2030" un Berlīnes deklarāciju par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, tostarp ceļvedi "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai", ANO EEK, izmantojot savu stratēģiju par izglītību ilgtspējīgai attīstībai un atjaunināto rīcības satvaru, kā arī Eiropas Padome, tostarp Ziemeļu-Dienvidu centrs, izmantojot tādus instrumentus kā satvaru demokrātiskas kultūras kompetencēm (*RFCDC*); atgādina par mērķiem, kas noteikti Māstrihtas deklarācijā par globālo izglītību un Padomes 2010. gada decembra secinājumos par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, kuri ir šo secinājumu izstrādes pamatā;

7. atzīst pašreizējo pozitīvo impulsu attiecībā uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam Eiropā, jo īpaši, uzsverot Padomes 2022. gada 5. aprīļa secinājumus "Veicināt jauniešu kā pārmaiņu virzītājspēku iesaisti ar mērķi aizsargāt vidi" un 2022. gada 16. jūnija lēmumu par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai, kuros ietvertas svarīgākās jomas izglītībā ilgtspējīgai attīstībai un uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt izglītojamajiem zināšanas, prasmes, attieksmi un vērtības, kas vajadzīgas, lai viņi tiktu galā ar sarežģītiem izaicinājumiem, piemēram, klimata pārmaiņām, un kā atbildīgi pasaules iedzīvotāji kļūtu par pārmaiņu veicinātājiem; šajā sakarā arī atzinīgi vērtē pašreizējo procesu virzībā uz jaunu Eiropas deklarāciju par globālo izglītību līdz 2050. gadam, kurš norit Eiropas globālās izglītības tīkla (*GENE*) aizgādībā un kuru paredzēts noslēgt 2022. gada novembrī;
8. uzskata, ka koncepcijas "mācīšanās vidiskās ilgtspējas sekmēšanai", "mācīšanās zaļās pārkārtošanās sekmēšanai", "izglītības un izpratnes veicināšana attīstības jomā", "globālā (pilsoniskuma) izglītība", "izglītība pilsoniskuma un starptautiskās solidaritātes sekmēšanai" visas ir neatņemama daļa izglītībā ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam: tās veicina ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu dzīvesveidu, cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu visām sievietēm un meitenēm, vienlaikus arī sekmējot vides un biodaudzveidības aizsardzību, kā arī solidaritātes, miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu un to, ka tiek augstu vērtēta kultūru daudzveidība un kultūras ieguldījums ilgtspējīgas attīstības veicināšanā; tādēļ atzīst minēto koncepciju ieguldījumu Programmas 2030. gadam 4.7. mērķa, kā arī 12.8. un 13.3. mērķa sasniegšanā, vienlaikus atzīstot arī izglītības modeļu daudzveidību valsts, reģionālā un vietējā līmenī;
9. uzskata, ka ar izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam līdzsvarotā un integrētā veidā būtu jāpievēršas visiem trim ilgtspējīgas attīstības pamatpīlāriem, proti, ekonomikai, sociālajai jomai un videi, īpašu uzsvaru liekot uz IAM savstarpējām saiknēm un sinerģijām, un uzsver, ka izglītībā ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam tādēļ būtu jāatspoguļo Programmas 2030. gadam transversālie jautājumi, jo īpaši laba pārvaldība, tiesiskums, demokrātija un efektīvas un atbildīgas iestādes, kā arī dzimumu līdztiesība un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana visām sievietēm un meitenēm. Šis visaptverošais raksturs, kas piemīt izglītībai ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam, palīdz attīstīt transversālas pamatkompetences izglītojamo vidū;

10. uzskata arī, ka izglītība ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj kā transversāli svarīgs pamatprincipu un pamatvērtību kopums visos formālās, neformālās un ikdienējās izglītības līmeņos un visos izglītības priekšmetos, ar galveno mērķi uzsvērt izpratnes vairošanu, kritisko domāšanu, inovāciju, spēju tikt galā ar turpmākām pārmaiņām un ilgtermiņa perspektīvu saistībā ar atbildību attiecībā uz nākamajām paaudzēm, kā izklāstīts jaunajā Eiropas ilgtspējas kompetenču sistēmā "*GreenComp*";
11. uzsver, ka izglītība ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam ir neatņemama daļa mūžizglītības procesā, un tādēļ īpaši norāda uz ieguldījumu, ko izglītībā ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam var sniegt neformāla un ikdienēja mācīšanās, un to, ka kultūras iestādes, tostarp mediji, muzeji un bibliotēkas, kā arī vietējās iestādes un kopienas, pilsoniskā sabiedrība un darba devēji visi ir būtiski rīcībspēki šajā ziņā;
12. uzsver, ka ar ilgtspējas jautājumiem saistītu kompetenču attīstīšana civildienesta ierēdņu vidū ir viens no svarīgākajiem soļiem, lai stiprinātu valsts pārvaldes iestāžu spēju īstenot Programmu 2030. gadam un nodrošinātu IAM turpmāku integrāciju valsts politikā un politikas saskaņotību;
13. atzīst – lai sekmētu izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam, ir jāliek lietā un pilnībā jāizmanto digitālo tehnoloģiju, tostarp mākslīgā intelekta, potenciāls, piemēram, izmantojot atvērtos izglītības resursus, atvērto zinātni un e-mācību rīkus un infrastruktūras, taču atzīst arī to, ka ir jāmazina digitālo tehnoloģiju ietekme uz vidi, pilnībā jāievēro un jāaizsargā cilvēktiesības, jāvairo digitālais komforts un jāveicina digitālās plaisas mazināšanās;
14. uzsver, ka centieniem attīstīt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam vajadzētu būt vērstiem uz to, lai sasniegtu visus iedzīvotājus, jo īpaši jauniešus un cilvēkus visneaizsargātākajās un marginalizētākajās situācijās, kā arī attālos un lauku apvidos dzīvojošos, nodrošinot dzimumu līdztiesību un nediskriminēšanu un novēršot nevienlīdzību valstu un paaudžu starpā un iekšienē;

15. uzsver, ka ir svarīgi izpratni un izglītību par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem skatīt globālā perspektīvā, akcentējot mūsdienu galveno izaicinājumu savstarpējo saistību un tādējādi veicinot aktīvu globālo pilsoniskumu, kas sekmē globālo taisnīgumu, reaģējot uz globālo nevienlīdzību;
16. atzinīgi vērtē ievērojamo progresu, kas Eiropas Savienībā panākts, atbalstot izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam, tostarp to, ka dalībvalstis ir uzlabojušas izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam nodrošināšanu visos līmeņos, ir padziļināta sadarbība starp ministrijām un valstu aģentūrām, ir izstrādāti atbilstīgi līdzekļi un instrumenti, ar ko veicināt izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam pilnveidošanu, un ir uzlabota koordinācija reģionālā, valsts un Eiropas līmenī;
17. aicina dalībvalstis attiecīgā gadījumā un atbilstīgi valsts apstākļiem:
 - a) paātrināt un stiprināt saskaņotu, iekļaujošu un koordinētu valsts stratēģisko pieeju un citu iniciatīvu izstrādi attiecībā uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītām programmām, saskaņā ar IAM 4.7. mērķi. Atjaunināt pašreizējo politiku, īpašu uzmanību pievēršot jaunākajām zinātnes atziņām, palielināt atbalstu dažādām ieinteresētajām personām, kas iesaistītas izglītībā ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītās programmās, un atbalstīt un attīstīt sinerģijas un sadarbību starp formālās un neformālās izglītības iestādēm;
 - b) veicināt starpministriju, starpaģentūru un daudzpusēju ieinteresēto personu iniciatīvas saskaņā ar visas valdības un visas sabiedrības pieeju;
 - c) padziļināt dalībvalstu sadarbību izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam jomā, veicinot turpmāku labas prakses apmaiņu un izmantošanu, tostarp ar Eiropas globālās izglītības tīkla (*GENE*) starpniecību;
 - d) aicināt jauniešus, kuri kā pastāvīgas un svarīgas ieinteresētās personas nodarbojas ar ilgtspējas jautājumiem, kā līdzveidotājus aktīvi piedalīties izglītības politikas un mācību programmu izstrādē;

18. aicina Eiropas Komisiju turpināt atbalstīt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītās programmas, tostarp mācīšanos vidiskās ilgtspējas sekmēšanai, jo īpaši, izmantojot programmu "*Erasmus+*", Eiropas komandas iniciatīvas, programmu "*LIFE*" un programmu "Izglītības un izpratnes veicināšanu attīstības jomā" (*DEAR*). Šajā sakarā aicina Komisiju turpināt apsvērt iespējas nodrošināt plašāku piekļuvi *DEAR* finansējumam, lai tādējādi palielinātu programmas ietekmi;
19. aicina Komisiju un dalībvalstis – atbilstoši Eiropas komandas pieejai – saistībā ar saviem centieniem atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas saskaņota ar IAM, izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītu programmu jomā, tostarp saistībā ar mācīšanos vidiskās ilgtspējas sekmēšanai, uzlabot sadarbību ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un struktūrām, piemēram, ar Eiropas Padomi, *UNESCO* un ANO EEK, popularizēt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam daudzpusējos forumos un pasākumos, jo īpaši Augsta līmeņa politiskajā forumā un G20, atbilstoši tam, cik būtiska nozīme G20 līderu Romas deklarācijā piešķirta izglītībai ilgtspējīgai attīstībai, un atbalstīt saiknes stiprināšanu starp *UNESCO* un *ECOSOC*, kā arī izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam transversālu integrāciju Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmas darbībā. Šajā sakarā Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēdētāra 2022. gada septembrī sasauktais samits par izglītības pārveidi kā viena no mūsu kopīgās programmas svarīgākajām iniciatīvām ir lieliska iespēja pastiprināt globālo apņemšanos atbalstīt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam, un tajā būtu jāuzsver izglītības galvenā loma Programmā 2030. gadam kopumā;
20. atzinīgi novērtē to, ka svarīgākajās pārveidojošajās ES politikas jomās un Komisijas paziņojumos, piemēram, jaunajā Eiropas "*Bauhaus*", programmā "*Erasmus+*", Eiropas Prasmju programmā, Eiropas augstskolu stratēģijā un Eiropas izglītības telpā, tiek integrēta ilgtspēju sekmējoša mācīšanās un nepieciešamība izglītības un mācību nozarei reaģēt uz zaļās un digitālās pārkārtošanās vispārējiem mērķiem, un aicina Komisiju turpināt racionalizēt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītās programmas visās attiecīgajās darbības jomās;

21. aicina Komisiju un dalībvalstis – atbilstoši Eiropas komandas pieejai – uzraudzīt ES progresu attiecībā uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītām programmām, lai nodrošinātu pastāvīgu īstenošanas uzlabošanu, nevienu neatstājot novārtā, ieviestu novērtēšanas sistēmas, kurās vajadzības gadījumā izmanto esošos uzraudzības instrumentus, vienlaikus izvairoties no centienu un ziņošanas pienākumu dublēšanās, un uzlabotu pētniecību izvērtēšanas jomā. Aicina Komisiju arī turpmāk saskaņoti un sistemātiski veicināt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam un ar to saistītās programmas saskaņā ar IAM 4.7. mērķi, atbalstot arī Padomes Ieteikuma par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai īstenošanu, un izpētīt iespējas 4.7. mērķa rādītāju iekļaušanai ES IAM un izglītības rādītāju kopumos;
22. pilnībā atbalsta jauno procesu virzībā uz jaunu Eiropas deklarāciju par globālo izglītību Eiropā līdz 2050. gadam, kuras pamatā būs panāktais progress un kura palīdzēs stiprināt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam Eiropas Savienībā.
-